

Mătușa Roza

Cel care-n viața lui n-a auzit despre „mătușa Roza”- înseamnă că nu a trăit pe acele dulci meleaguri ce mi-au legănat copilăria și nici n-a cunoscut frumusețea și farmecul vorbirii ardele-nești a mătușii Roza, vecina noastră, de peste drum.

Cu casa spre miazăzi, acoperită cu stuf, așezată chiar pe marginea prăpastiei, de parcă ar fi stat, gata-gata, să se prăvălească la cea mai mică zdruncinătură în râpa ce tăia satul în două, cu ograda întotdeauna curată, într-o singură odăiță ce strălucea de curățenie, mătușa Roza își împărțea traiul cu moș Tache. Îl cunoscuse în război, ca simplu soldat pe frontul din Ungaria, unde ea ar fi fost infirmieră. În Primul Mare Război, cel din care bunicul meu din partea tatei nu s-a mai întors. O fi impresionat-o moș Tache prin curajul și dârzenia cu care a luptat pe front, de s-a lăsat convinsă spre a pleca dincolo de granițele țării în care se născuse, pentru a se statornici într-un cătun din Moldova, unul care, pe bună dreptate, se putea numi „cătunul văduvelor de război”? De parcă bunul Dumnezeu uitase să-i mai trimită acasă pe tinerii plecați pe

frontul pentru reîntregirea neamului românesc!

Atunci, după război, așa cum povestea mătușa Roza, nu aveau o casă a lor, nu aveau o bucată de pământ a lor, dar, harnici și plini de avântul tinereții, au găsit înțelegere și ajutor de la săteni. Cu timpul, și-au încropit o căsuță pe o bucată din terenul dăruit de bunica mea, peste drum de casa noastră.

Anii au trecut, între timp s-a născut și un copil, un băiat, despre care mătușa Roza spunea că era deștept, frumos și harnic, cum altul nu s-ar fi găsit în lumea întreagă. Soarta l-a purtat pe băiatul mătușii Roza spre alte locuri, departe de casă. Vizitele la părinți au început a fi tot mai rare, până când, deodată, au încetat: băiatul mătușii Roza sfârșise răpus de o boală, pe atunci, fără leac – tuberculoza.

Pierderea singurului copil a fost cea mai cruntă lovitură pe care viața a putut să i-o dea mătușii Roza. Străină printre străini, fără sprijinul pe care visase că-l va avea la bătrânețe, puțin câte puțin, mătușa Roza a încetat a mai fi femeia veselă și guralivă pe care o cunoscuseră sătenii la sosirea ei aici, la Burdusaci, adusă de valurile vieții. Devenise tot mai tăcută și se gârbovise. Mergea încet, tot mai încet, purtându-și capul veșnic aplecat, acoperit de o broboadă neagră, din bo-rangic. Privirile-i erau ațintite în-spre pământ, de parcă ar fi căutat să descopere ceva ce pierduse în colbul drumului de țară, pe care îl străbătea cu pași mărunți.

Așa am cunoscut-o eu pe mătușa Roza, când am început a înțelege viața cu ochii minții mele

de copil și tot așa a rămas în amintirea mea: o mogâldeată de femeie oacheșă, pe cât de bună la suflet, pe atât de bună de gură, atunci când limba i se dezlega, după un pahar de vin, și când începea să povestească din amintirile ei de pe front, încât, mă lăsa cu gura căscată, sau încercând să mă învețe ungurește, cu toate că nici ea nu mai știa limba țării în care se născuse. Puținele cuvinte, pe care mi le repeta mereu, erau formule de binețe: „io nopot, jo reggl, jo eștet”. Iar atunci când o rugam să mă învețe și altceva, se încâlcea în propriile cuvinte, pentru ca, în final, să repete, amenințător și repezit, gata să mă sperie: „Kuss! Kuss eszel farkas!”

- Ce înseamnă? Ce înseamnă? o întrebam eu, curioasă.

- Taci din gură, că te mânăncă lupul! traducea mătușa Roza, făcând, totodată, și o mișcare spre mine, asemenea unui lup, ce se repezea să prindă prada. Apoi, începea să mă tăvălească prin iarba moale a imașului și să mă gâdile, până ce aproape leșinam de râs în brațele ei. Pe măsură ce eu creșteam, mătușa Roza îmbătrânea, un singur pahar din vinul bunicii făcând-o acum să râdă, acum să plângă, turuind neconținut din gură, asemenea unei mori stricate. Uneori, când iernile erau mai geroase, se așeza peste albul covor de zăpadă, plângând până la epuizare, în timp ce noi, minte de copii, râdeam. De ce, Doamne, râdeam, când ea doar plângea după copilul pierdut?

**Elena PETRIMAN
ȚARĂLUNGĂ**

Mătușa Roza

De fiecare dată, când reveneam în vacanțe, mătușa Roza mă întreba:

- Cum merge cartea? Cât mai trebuie să înveți, ca să ajungi „menistră?” Și mă strângea la pieptul ei, bucuroasă de revedere. Eu o îmbrățișam, la rândul meu, râzând, ca de o glumă bună.

În vacanța ultimului an de facultate, la venirea mea acasă, la Burdusaci, mătușa Roza nu mi-a mai ieșit în cale, așa cum o făcea de obicei. M-a lămurit tata, mătușa Roza plecase dintre cei vii. Plecase și ea după bunica mea.

De atunci, scurtele mele reveniri în acele locuri pe care am copilărit, nu au mai regăsit farmecul clipelor petrecute în apropierea mătușii Roza. Astăzi, casa mătușii Roza nu mai există. Nici locul pe care s-a aflat nu se mai cunoaște. A rămas vie în mintea mea doar imaginea mătușii Roza: o mână de om, o mogâldeată de femeie căreia îi datorez multe din poveștile copilăriei mele și de la care am învățat că viața este o luptă, oriunde în lume te vei afla.

Din poza de mai jos, ce poartă data de 29 iunie 1943, adică, în plin război și chiar în ziua de Sfântul Petru, când se încheia anul școlar, din colțul drept al fotografiei, mătușa Roza privește fix către aparatul de fotografiat. Micuță, brunetă și oacheșă, cu broboada-i neagră pe cap, mătușa Roza ține cu mâinile amândouă un coș, împodobit cu panglici și cu flori. O amintire din tinerețile ei.

Era cald, era vară, era război, era secetă și era foamete, o foamete cumplită, după cum îmi povestea mătușa Roza despre acele vremuri. Și totuși, în plin război, prin grija intelectualilor satului, pe lângă școala sâtească funcționa o cantină, la care toți copiii sărmani găseau zilnic o masă caldă.

Uitate vremuri. Uitate chipuri. Astăzi, satul pare pustiit.

** Născută în satul Burdusaci, comuna Răchitoasa, județul Bacău, prozatoarea este autoarea romanului **Întâlnirea din tren** (Editura Sfera, Bârlad, 2009).*

Jurnal arial cursiv*

5 mai, Bacău. Pe pianistul Cristian Niculescu nu l-am mai văzut de vreo cincisprezece ani, când eram la Berlin cu Archaeus-ul, iar el s-a încumetat a fi spectatorul nostru la Institutul „Titu Maiorescu”. Iată-l, în această seară, protagonist, împreună cu Zsuzsa Balint, al *Concertului pentru două piane și orchestră KV 242* de Mozart: același interpret rafinat care se lasă electrizat și electrizează în același timp muzica. Păcat că pieței artistice românești i-a scăpat (sau, în ori caz, nu i-a fost atât de deferent pe cât s-ar fi convenit) un asemenea produs!

Dorel Baicu a ajuns, după multiple experiențe, la acea esențializare a cântului care aduce a olimpianism și care se instaurează, cum e și firesc, odată cu deplina maturitate. O demonstrează cu prisosință în special atunci când abordează creația flautistică barocă, acolo unde dacă nu știi că ce-i prea mult strică, trebuie să o afli în cel mai scurt timp. Altfel riști să rupi un întreg strat ca să pui la butonieră o floare. Dorel Baicu, grație trudei și talentului, a spart roca tare a Barocului, chiar dacă uneori a zăbovit în bar și a răspuns chemărilor celor ce-i stingeau țigările cu ba. I-am zărit suferința fizică pe față. O suferința asumată și, poate de aceea, înălțătoare.

Chiar dacă și-a înmormântat mama de abia două zile, Dorin Gliga a cântat cu același aplomb și cu aceeași preocupare pentru acuratețea stilistică pe care le etalează de peste trei decenii. Mi-a plăcut și sobrietatea lui Pavel Ionescu, cel ce are mereu grijă ca fagotul să preserveze, în limitele decenței, continuitatea basului continuu. Iar când continuitatea devine consecvență, e semnul că cei inteligenți își închid în suflet frământările.

Liviu DĂNCEANU

* Între manuscrisele încredințate inițial Editurii Corgal Press s-au aflat și aceste însemnări, peste care am aruncat ochii proniator tocmai când băcăuanii își luau rămas bun de la cel ce a fost flautistul Dorel Baicu.